Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

25. november 2020*

Eelotsusetaotlus – Konkurents – ELTL artikkel 102 – Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine – Mõiste „õiglane hind“ – Autoriõiguste kollektiivse teostamise ühing – Tegeliku monopoli olukord – Turgu valitsev seisund – Kuritarvitamine – Muusikateoste ettekandmine muusikafestivalidel – Piletimüügi brutotulul põhinev tasumudel – Mõistlik suhe kollektiivse esindamise ühingu osutatava teenusega – Ettekantud muusikateoste hulgast selle osa kindlakstegemine, mis kuulub kollektiivse esindamise ühingu repertuaari

Kohtuasjas C-372/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel ondernemingsrechtbank Antwerpeni (Antwerpeni kaubanduskohus, Belgia) 28. veebruari 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 10. mail 2019, menetluses

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM),

versus

Weareone.World BVBA,

Wecandance NV,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president E. Regan, Euroopa Kohtu president K. Lenaerts viienda koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud M. Ilešič (ettekandja), C. Lycourgos ja I. Jarukaitis,

kohtujurist: G. Pitruzzella,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikku menetlust ja 27. mai 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM), esindajad: *advocaten* B. Michaux, O. Sasserath, G. Ryelandt, E. Deturck ja J. Vrebos,

– Weareone.World BVBA, esindajad: *advocaten* C. Curtis, E. Monard ja K. Geelen,

– Wecandance NV, esindajad: *advocaten* P. Walravens, T. De Meese ja C. Lebon,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

– Belgia valitsus, esindajad: J.-C. Halleux, S. Baeyens, L. Van den Broeck ja C. Pochet, keda abistasid *advocaten* P. Goffinet ja S. Depreeuw,

– Prantsuse valitsus, esindajad: P. Dodeller, A.-L. Desjonquères ja A. Daniel,

– Euroopa Komisjon, esindajad: J. Samnadda, F. van Schaik ja C. Zois,

olles 16. juuli 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab ELTL artikli 102 tõlgendamist, vajaduse korral koostoimes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/26/EL autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kollektiivse teostamise ning muusikateose internetis kasutamise õiguse multiterritoriaalse litsentsimise kohta siseturul (ELT 2014, L 84, lk 72) artikliga 16.

2 Taotlus on esitatud kahes kohtuvaidluses ühelt poolt Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers en Uitgeversi (SABAM) ning teiselt poolt Weareone.World BVBA ja Wecandance NV vahel seoses tasuga, mida SABAM kahelt viimati nimetatud isikult autoriõiguse alusel nõuab.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2014/26 põhjenduses 8 on märgitud:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on kooskõlastada liikmesriikide eeskirju, milles käsitletakse kollektiivse esindamise organisatsioonide juurdepääsu autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teostamisele, nende juhtimismeetodeid ja järelevalveraamistikku […]“.

4 Direktiivi artiklis 16 „Litsentsimine“ on sätestatud:

„1. Liikmesriigid tagavad, et kollektiivse esindamise organisatsioonid ja kasutajad peavad õiguste litsentsimist käsitlevaid läbirääkimisi heas usus. Kollektiivse esindamise organisatsioonid ja kasutajad edastavad üksteisele kogu vajaliku teabe.

2. Litsentsimistingimused põhinevad objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel. […]

Õiguste omajad peavad oma õiguste kasutamise eest saama kohast hüvitist. Ainuõiguste ja tasu saamise õiguste tariifid peavad olema mõistliku suurusega muu hulgas kaubeldavate õiguste kasutamise majandusliku väärtuse suhtes, võttes arvesse teoste ja muu autoriõigusega materjali kasutamise laadi ja ulatust, ning samuti kollektiivse esindamise organisatsiooni osutatava teenuse majandusliku väärtuse suhtes. Kollektiivse esindamise organisatsioonid teavitavad asjaomast kasutajat nende tariifide kehtestamisel kasutatud kriteeriumidest.

[…]“.

Belgia õigus

5 Direktiiv 2014/26 võeti Belgia õigusesse üle 8. juuni 2017. aasta seadusega, millega võetakse Belgia õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/26/EL autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kollektiivse teostamise ning muusikateose internetis kasutamise õiguse multiterritoriaalse litsentsimise kohta siseturul (Wet van 8 juni 2017 tot omzetting in Belgisch recht van de richtlijn 2014/26/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het collectieve beheer van auteursrechten en naburige rechten en de multiterritoriale licentieverlening van rechten inzake muziekwerken voor het online gebruik ervan op de interne markt) (*Belgisch Staatsblad*, 27.6.2017, lk 68276).

6 Kõnealuse seaduse artikliga 63 muudeti majandusseadustiku artiklit XI.262 alljärgnevalt:

„§ 1. Litsentside andmise tingimused põhinevad objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel. […]

Õiguste omajad saavad oma õiguste kasutamise eest kohast hüvitist. Ainuõiguste ja tasu saamise õiguste tariifid on mõistliku suurusega muu hulgas kaubeldavate õiguste kasutamise majandusliku väärtuse suhtes, võttes arvesse teoste ja esituste kasutamise laadi ja ulatust, ning samuti esindamisorganisatsiooni osutatava teenuse majandusliku väärtuse suhtes. Esindamisorganisatsioonid teavitavad asjaomast kasutajat nende tariifide vastuvõtmisel kasutatud kriteeriumidest.

[…]“.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimus

7 SABAM on tulunduslik äriühing, kellel on tulenevalt asjaolust, et ta on Belgias ainus autoriõiguste kollektiivse teostamise organisatsioon, sellel territooriumil muusikateoste reprodutseerimise ja üldsusele edastamise turul autoriõiguse alusel tasumisele kuuluvate tasude kogumise ja jaotamise tegelik monopol.

8 Weareone.World ja Wecandance korraldavad vastavalt aastatest 2005 ja 2013 iga-aastaseid festivale Tomorrowland ja Wecandance. Teatavatel aastatel kasutati neil üritustel muusikateoseid, mille kaitstud autoriõigusi teostas SABAM.

9 Eelotsusetaotluse kohaselt määrati selle tasu määr, mida SABAM festivalikorraldajatelt nõudis, kindlaks nn SABAMi tariifi 211 (edaspidi „tariif 211“) alusel.

10 Tariif 211 hõlmas põhikohtuasjade asjaolude toimumise ajal kahte eri tasumudelit, mille vahel võis SABAM vabalt valida. Viimane võis kohaldada kas „miinimumtariifi“, mis arvutatakse ürituse toimumise ala alusel, kus muusikat esitatakse, või istekohtade arvu alusel või ka „põhitariifi“, nagu käesoleval juhul.

11 Põhitariif arvutatakse piletimüügi brutotulu alusel, mille hulka on arvatud sponsorluse eest kingitud piletite väärtus, millest on maha arvatud reserveerimistasud, käibemaks ja võimalikud ettenähtud kohalikud maksud, või teise võimalusena esinejatega seotud eelarve alusel, see tähendab summat, mis on makstud esinejatele nende kava ettekandmise eest, kui esinejatega seotud eelarve kogusumma ületab piletimüügi brutotulu. Põhitariif koosneb kaheksast tulu astmest, millele kohaldatakse kahanevat tasumäära.

12 Festivalikorraldajale kohaldatava põhitariifi suhtes võidakse teha soodustusi selle alusel, milline on üritusel tegelikult ettekantud SABAMi repertuaari kuuluvate muusikateoste suhtarv. Kui korraldaja esitab ettenähtud tähtaja jooksul SABAMile üritusel ettekantud teoste nimekirja, võidakse viimasele

kohaldatavalt põhitariifilt teha järgmisi soodustusi: kui vähem kui 1/3 esitatud muusikapaladest kuulub SABAMi repertuaari, siis rakendab viimane 1/3 tariifist; kui sellesse repertuaari kuulub vähem kui 2/3 ettekantud teostest, rakendab SABAM 2/3 tariifist, kui vähemalt 2/3 esitatud muusikapaladest kuulub nimetatud repertuaari, siis rakendab SABAM põhitariifi täies ulatuses (edaspidi „1/3–2/3 reegel“).

13 SABAM esitas 13. aprillil ja 5. mail 2017 eelotsusetaotluse esitanud kohtule hagid esiteks Weareone.Worldi ja teiseks Wecandance'i vastu nõudega mõista viimastelt tema kasuks välja summad, mis vastavad autoriõiguse alusel maksmisele kuuluvatele tasudele, mida need festivalikorraldajad peavad talle tasuma vastavalt tariifis 211 ette nähtud põhitariifile aastatel 2014, 2015 ja 2016 toimunud festivali Tomorrowland eest ja aastatel 2013–2016 toimunud festivali Wecandance eest.

14 Weareone.World ja Wecandance vaidlustasid eelotsusetaotluse esitanud kohtus tariifi 211 õiguspärasuse põhjendusel, et selle tariifi alusel arvutatud tasud ei vasta SABAMi osutatud teenuste majanduslikule väärtusele ning see on vastuolus ELTL artikliga 102.

15 Täpsemini väitsid need festivalikorraldajad esiteks, et 1/3–2/3 reegel ei ole piisavalt täpne. Selles osas on kaasaegse tehnoloogia abil võimalik teha SABAMi repertuaari kuuluvad tegelikult ettekantud muusikateosed ja nende kestus täpsemini kindlaks.

16 Teiseks heidavad festivalikorraldajad SABAMile ette, et ta arvutas põhitariifi välja piletimüügi brutotulu või esinejatega seotud eelarve alusel, lubamata neil sellest brutotulust maha arvata kõiki nende festivalide korraldamiseks tehtud kulutusi, millel puudub seos üritustel ettekantud muusikateostega.

17 Siinkohal märgivad festivalikorraldajad, et piletimüügi tulul ei ole seost SABAMi osutatava teenuse majandusliku väärtusega, kuna viimane võib oma repertuaari kuuluvate samade teoste kasutamise eest nõuda suuremat tasu ürituste puhul, mille pileti hind on kõrgem. Festivalikülastajate valmisolek sellist kõrgemat pileti hinda maksta tuleneb teguritest, mis ei sõltu SABAMi teenustest, nagu korraldajate pingutused anda festivalil „tervikelamus“, pakutav infrastruktuur või ka esitajate kvaliteet.

18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et küsimus seisneb selles, kas SABAMi kohaldatav tasusüsteem on kooskõlas ELTL artikliga 102 ning direktiivi 2014/26 artikliga 16. Eelkõige küsib ta, millise täpsusega tuleb kohaldada turgu valitsevas seisundis organisatsiooni ette nähtud tasusüsteemi, et oleks võimalik asuda seisukohale, et see organisatsioon ei kasuta ebaõiglase tasusüsteemi abil valitsevat seisundit ära.

19 Neil asjaoludel otsustas ondernemingsrechtbank Antwerpen (Antwerpeni kaubanduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas ELTL artiklit 102 – vajaduse korral koostoimes direktiivi [2014/26] artikliga 16 – tuleb tõlgendada nii, et tegemist on turgu valitseva seisundi kuritarvitamisega, kui autoriõiguste kollektiivse teostamise ühing, kellel on liikmesriigis tegelik monopol, rakendab muusikaürituste korraldajate suhtes seoses muusikateoste üldsusele edastamise õigusega sellist tasumudelit, mis muu hulgas põhineb käibel ja,

1) mille aluseks on astmeline kindlasummaline tariif, mitte tariif, milles võetakse (kaasaegsete tehniliste abivahendite abil) täpselt arvesse, millise osa moodustab kollektiivse esindamise ühingu kaitstav repertuaar üritusel ettekantud muusikast?

2) mille kohaselt olenevad litsentsitasud ka välistest teguritest, nagu pileti hind, toitude ja jookide hind, esinejate ning muuga näiteks lavakujundusega seotud eelarve?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

20 Kõigepealt olgu märgitud, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on ELTL artiklis 267 sätestatud liikmesriigi kohtute ja Euroopa Kohtu vahelise koostöö raames Euroopa Kohtu ülesanne anda liikmesriigi kohtule tarvilik vastus, mis võimaldab viimasel tema menetluses oleva kohtuasja lahendada. Seda arvestades tuleb Euroopa Kohtul talle esitatud küsimused vajaduse korral ümber sõnastada (18. detsembri 2019. aasta kohtuotsus IT Development, C-666/18, EU:C:2019:1099, punkt 26, ja 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Nederlands Uitgeversverbond ja Groep Algemene Uitgevers, C-263/18, EU:C:2019:1111, punkt 31 ning seal viidatud kohtupraktika).

21 Käesoleval juhul tuleb märkida, et kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus palub Euroopa Kohtul tõlgendada ELTL artiklit 102, vajaduse korral koostoimes direktiivi 2014/26 artikliga 16, nähtub eelotsusetaotlusest, et selle kohtu küsimus puudutab konkreetselt mõiste „turgu valitseva seisundi kuritarvitamine“ tõlgendamist, mida ei ole sõnaselgelt nimetatud asjaomases artiklis 16 ega üheski teises selle direktiivi sättes, kuivõrd põhjenduse 8 kohaselt on asjaomase direktiivi eesmärk kooskõlastada liikmesriikide eeskirju, milles käsitletakse kollektiivse esindamise organisatsioonide juurdepääsu autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teostamisele, nende juhtimismeetodeid ja järelevalveraamistikku. Neil asjaoludel tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimust analüüsida üksnes ELTL artikli 102 alusel, arvestades siiski, et asjaomase artikli 16 lõike 2 teine lõik sisaldab asjakohaseid kriteeriume selle hindamiseks, kas niisugune organisatsioon määrab autoriõiguse alusel maksmisele kuuluvate tasude kogumisel ebaõiglased tariifid.

22 Samuti on oluline märkida, et selle küsimuse teises osas küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult konkreetselt seose kohta, mis tariifis 211 on loodud ühelt poolt nõutavate tasude ja teiselt poolt „väliste tegurite“ vahel, nagu pileti hind, toitude ja jookide hind, esinejate ning muuga näiteks lavakujundusega seotud eelarve.

23 Nagu nähtub eelotsusetaotlusest, arvutati põhikohtuasjas kõne all olevad tasud siiski piletimüügi brutotulu, mitte korraldajatel esinejatega seotud eelarve alusel. Lisaks on küsimus konkreetselt selles, kas korraldajate kantud kulusid, eelkõige lavakujundusega seotud kulusid, peaks vastupidi tariifis 211 ettenähtule olema tasumisele kuuluva summa arvutamisel võimalik piletimüügi brutotulust maha arvata.

24 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma küsimusega sisuliselt selgitada, kas ELTL artiklit 102 tuleb tõlgendada nii, et turgu valitseva seisundi kuritarvitamine selle artikli tähenduses on see, kui kollektiivse esindamise organisatsioon, kellel on liikmesriigis tegelik monopol, kohaldab muusikaürituste korraldajatelt muusikateoste üldsusele edastamise eest tasu ettenägemisel mudelit, milles esiteks autoriõiguse alusel maksmisele kuuluv tasu arvutatakse põhitariifi alusel, mida kohaldatakse piletimüügi brutotulu põhjal, ilma et sellest tulust saaks maha arvata kõiki kulutusi, mis on tehtud seoses festivali korraldamisega ja millel ei ole seal ettekantavate muusikateostega seost, ja teiseks kohaldatakse selleks, et määrata nende teoste hulgast kindlaks see osa, mis kuulub selle esindamisühingu repertuaari, astmelist kindlasummalist süsteemi.

25 ELTL artikli 102 esimese lõigu kohaselt on siseturul või selle olulises osas turgu valitseva seisundi kuritarvitamine ühe või mitme ettevõtja poolt keelatud kui siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust. Nagu nähtub asjaomase artikli teise lõigu punktist a, on see, kui turgu valitsev ettevõtja kehtestab ebaõiglaseid tehingutingimusi, turgu valitseva seisundi kuritarvitamine.

26 Kõigepealt olgu märgitud, et kollektiivse esindamise ühing nagu SABAM on ettevõtja, kellele ELTL artikkel 102 on kohaldatav (vt selle kohta 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, punkt 80).

27 Nimelt juhul, kui kollektiivse esindamise ühingul on liikmesriigi territooriumil teatava kategooria kaitstud teoste autoriõiguste kollektiivse teostamise ainuõigus, on tal siseturu olulises osas turgu valitsev seisund selle artikli tähenduses (vt selle kohta 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, punkt 86 ja seal viidatud kohtupraktika).

28 Euroopa Kohus on seoses kollektiivse esindamise ühingute sissenõutavate tasudega korduvalt otsustanud, et ELTL artikli 102 tähenduses võib turgu valitseva seisundi kuritarvitamine olla ja seega nimetatud artiklis ette nähtud keelu kohaldamisalasse kuuluda see, kui tasumäära ettenägemisel kohaldab nimetatud ühing sellist ülemäära kõrget hinda, millel ei ole mõistlikku seost selle ühingu pakutava teenuse majandusliku väärtusega, mis seisneb kogu selle repertuaari kasutajatele kättesaadavaks tegemises, millega seotud autoriõigusi ta teostab (vt selle kohta 11. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Kanal 5 ja TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, punkt 28 ning seal viidatud kohtupraktika; 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, punkt 88, ning 14. septembri 2017. aasta kohtuotsus Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, punkt 35).

29 Liikmesriigi kohtu ülesanne on teha kindlaks, kas need tasud on ülemäära suured, arvestades tema lahendatavat konkreetset juhtumit ja võttes arvesse selle kõiki asjaolusid (vt selle kohta 9. aprilli 1987. aasta kohtuotsus Basset, 402/85, EU:C:1987:197, punkt 19, ja 13. juuli 1989. aasta kohtuotsus Tournier, 395/87, EU:C:1989:319, punkt 32).

30 Selle kindlakstegemise raames tuleb eelkõige võtta arvesse autoriõiguse eripära ning püüda leida õige tasakaal järgmiste huvide vahel: autoriõigusega kaitstud muusikateoste autorite huvi saada nende teoste kasutamise eest tasu ning kasutajate huvi kasutada nimetatud teoseid mõistlikel tingimustel (vt selle kohta 11. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Kanal 5 ja TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, punktid 30 ja 31). Selleks et kontrollida, kas kollektiivse esindamise ühingu kehtestatud tasumäär on õiglane, arvestades nii autorite õigust kohasele tasule kui ka kasutajate õiguspärast huvi, tuleb eelkõige arvesse võtta mitte üksnes kollektiivse esindamise teenuse majanduslikku väärtust kui sellist, vaid ka teoste kasutamise laadi ja ulatust ning sellise kasutamise majanduslikku väärtust.

31 Kuigi Euroopa Kohus on sellega seoses märkinud, et tuleb hinnata, kas esineb ülemäärane ebakõla tegelikult kantud kulu ja tegelikult nõutud hinna vahel, ning jaatava vastuse korral kontrollida, kas kehtestati ebaõiglane hind, olgu siis absoluutsel tasemel või konkureerivate teenustega võrreldes, on ta ka märkinud, et on teisigi meetodeid, mis võimaldavad hinna võimalikku ülemäärasust kindlaks teha (vt selle kohta 14. septembri 2017. aasta kohtuotsus Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, punktid 36 ja 37 ning seal viidatud kohtupraktika).

32 Mis puutub täpsemini kollektiivse esindamise ühingute kehtestatud tasudesse, siis nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 33 märkis, võivad need meetodid muu hulgas põhineda võrdlusel ühelt poolt nende hindade, mille õiglast olemust vaidlustatakse, ja võrdlusnäitajate vahel, nagu turgu valitsevas seisundis ettevõtja poolt varem asjaomasel turul samade teenuste eest kohaldatud hinnad, sellise ettevõtja poolt muude teenuste eest või muu kliendikategooria suhtes kohaldatud hinnad või ka teiste ettevõtjate poolt muu riigi samade või samaväärsete teenuste eest kehtestatud hinnad, tingimusel et tasude taset võrreldakse järjepidevalt (vt selle kohta eelkõige seoses viimati nimetatud võrdlusalusega 14. septembri 2017. aasta kohtuotsus Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).

33 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele vastamisel tuleb lähtuda eespool esitatud kaalutlustest.

34 Esimese punktina palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas ELTL artikli 102 tähenduses turgu valitseva seisundi kuritarvitamine on see, kui kollektiivse esindamise ühing kohaldab muusikaürituste korraldajatelt muusikateoste üldsusele edastamise eest tasu ettenägemisel mudelit,

milles autoriõiguse alusel maksmisele kuuluv tasu arvutatakse tariifi alusel, mida kohaldatakse piletimüügi brutotulu põhjal, ilma et sellest tulust saaks maha arvata kõiki festivali korraldamisega kaasnevaid kulutusi, millel ei ole seal ettekantavate muusikateostega seost.

35 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 17 märgitud, väitsid Weareone.World ja Wecandance eelotsusetaotluse esitanud kohtus esiteks, et piletimüügi tulul ei ole SABAMi osutatava teenuse majandusliku väärtusega seost, kuna viimane võib oma repertuaari kuuluvate samade teoste kasutamise eest nõuda kõrgemat tasu ürituste puhul, mille pileti hind on kõrgem.

36 Teiseks tuleneb selliste festivalide brutotulu suurus, nagu on kõne all põhikohtuasjas, korraldajate pingutustest anda festivalil „tervikelamus“, pakutavast infrastruktuurist või ka esitajate kvaliteedist. Need tegurid, mida SABAM keeldub festivalikorraldajate võlgnetavate tasude arvutamisel brutotulu summast maha arvamast, ei ole SABAMi osutatava teenuse majandusliku väärtusega aga seotud.

37 Esimesena olgu märgitud, et mis puutub küsimusse, kas kollektiivse esindamise ühing saab rikkuda ELTL artiklit 102 sellega, et ta näeb festivalikorraldajate suhtes ette tasumudeli, mille arvutused põhinevad piletimüügi brutotulul, siis tuleb märkida, et Euroopa Kohus on juba leidnud seoses autoritasudega, mida nõutakse salvestatud muusikateoste üldsusele esitamise eest diskoteekides ja mille summa arvutati nende diskoteekide brutokäibe põhjal, et sellist tasu tuleb pidada autoriõiguse tavapäraseks kasutamiseks ning selle sissenõudmine iseenesest ei ole kuritarvitamine ELTL artikli 102 tähenduses (vt selle kohta 9. aprilli 1987. aasta kohtuotsus Basset, 402/85, EU:C:1987:197, punktid 15, 18, 20 ja 21, ning 13. juuli 1989. aasta kohtuotsus Tournier, 395/87, EU:C:1989:319, punkt 45).

38 Euroopa Kohus on ka otsustanud seoses selliste tasude sissenõudmisega, mis vastavad teatavale protsendile teleringhäälinguettevõtjate tulust, mis teenitakse üldsusele suunatud saadete, reklaami või abonementide kaudu, et kui selline tasu arvutatakse ringhäälinguettevõtja tulu põhjal, on neil põhimõtteliselt mõistlik seos kollektiivse esindamise organisatsiooni osutatava teenuse majandusliku väärtusega (vt selle kohta 11. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Kanal 5 ja TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, punktid 34 ja 37).

39 Selline kohtupraktika, millest tuleneb, et kollektiivse esindamise ühingu tasumudel, mis põhineb teataval protsendil muusikaüritusega teenitud tuludelt, tuleb lugeda autoriõiguse tavapäraseks kasutamiseks ja sellel on põhimõtteliselt mõistlik seos selle ühingu osutatava teenuse majandusliku väärtusega, on ülekantav sellisele tasumudelile, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis arvutatakse festivalipiletite müügi brutotulu põhjal, mistõttu sellise tasumudeli ettenägemine kollektiivse esindamise ühingu poolt iseenesest ei ole kuritarvitus ELTL artikli 102 tähenduses.

40 Tasumudelit ette nähes järgib SABAM konkurentsiõiguse mõttes õiguspärast eesmärki, milleks on tema liikmete õiguste ja huvide kaitse nende muusikateoste kasutajate ees (vt selle kohta 13. juuli 1989. aasta kohtuotsus Tournier, 395/87, EU:C:1989:319, punkt 31).

41 Peale selle kujutavad sellise mudeli põhjal kindlaks määratud tasud endast vastusooritust nende muusikateoste üldsusele edastamise eest. Nimetatud vastusoorituse analüüsimisel tuleb aga arvestada selle kasutamise kaubanduslikku väärtust (vt selle kohta 11. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Kanal 5 ja TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, punkt 36), mis sõltub muu hulgas nende isikute tegelikust arvust, kes asjaomaseid kaitstud teoseid kogevad (vt selle kohta 4. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus Football Association Premier League jt, C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 109 ning seal viidatud kohtupraktika), ja sellest, kui oluline oli muusikateoste kasutamine asjaomasel üritusel.

42 Teisena olgu märgitud, mis puutub korraldajate pingutustesse anda festivalil „tervikelamus“, pakutavasse infrastruktuuri või ka esitajate kvaliteeti, siis ei saa välistada, nagu väitsid Weareone.World ja Wecandance, et sellised investeeringud võivad avaldada mõju piletite hindadele, mida saab küsida, ja seega tasumäärale, mida SABAM võib õiguspäraselt nõuda.

43 See asjaolu ei sea siiski kahtluse alla käesoleva kohtuotsuse punktis 39 osutatud kohtupraktikast tulenevat järeldust.

44 Esiteks, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 63 ja 68 sisuliselt märkis, puudutab see kohtupraktika tasumudeleid, mida kollektiivse esindamise organisatsioonid on näinud kasutajate suhtes ette nende brutokäibe alusel, ilma et oleks maha arvatud kõiki nende teenuste raames tehtud kulutusi, ja seda vaatamata asjaolule, et käive võib märkimisväärselt sõltuda teguritest, mis ei ole kaitstud muusikateoste kasutamisega seotud. Seega ei ole sellised tegurid nagu need, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 42, iseenesest vastuolus kollektiivse esindamise ühingule maksmisele kuuluvate tasude arvutamisega sellise mudeli alusel, kui viimases on võetud arvesse kõiki asjakohaseid asjaolusid, eelkõige neid, millele on osutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 41 viidatud kohtupraktikas.

45 Teiseks võib osutuda eriti keeruliseks nende tegurite hulgas objektiivselt kindlaks määrata konkreetsed tegurid, mis ei ole seotud ettekantud muusikateostega ja seega kollektiivse esindamise ühingu osutatava teenusega, või ka määrata sama moodi kindlaks nende teoste majanduslik väärtus ning nende mõju kõnealuste festivalide piletimüügi tulule.

46 Pealegi võiks see, kui kollektiivse esindamise ühingule pandaks kohustus võtta kaitstud muusikateoste kasutamise eest ette nähtud tasu mudeli koostamisel igal juhul arvesse selliseid eriti heterogeenseid ja subjektiivseid tegureid ning kontrollida neid konkreetselt, mistõttu vastasel juhul võiks selle mudeli tunnistada ELTL artikli 102 tähenduses kuritarvituseks, tuua kaasa autoriõigusega kaitstud muusikateoste kasutamise lepingute haldamise ja kaitstud muusikateoste kasutamise järelevalve kulude ebaproportsionaalse suurenemise.

47 Sellest järeldub, et see, kui kollektiivse esindamise ühing näeb ette mudeli, milles autoriõiguse alusel maksmisele kuuluvad tasud arvutatakse tariifi alusel, mis põhineb piletimüügi brutotulul, ilma et sellest tulust saaks maha arvata kõiki selliste ürituste korraldamisega kaasnevaid kulutusi, ei ole see iseenesest kuritarvitus ELTL artikli 102 tähenduses.

48 Nagu on käesoleva kohtuotsuse punktides 28 ja 29 märgitud, võib vaatamata eeltoodud kaalutlustele see, kui kollektiivse esindamise ühing näeb ette piletimüügi brutotulul põhineva tasumudeli, kuuluda nimetatud artiklis sätestatud keelu kohaldamisalasse, kui selle mudeli alusel tegelikult määratava tasu suurus ei ole mõistlikus seoses osutatud teenuse majandusliku väärtusega, ning selle peab kindlaks tegema liikmesriigi kohus, kes peab lähtuma tema lahendada olevast konkreetsest juhtumist ja võtma arvesse asja kõiki asjaolusid, sealhulgas määratud tasumäära ja tuluvahemikku, mille suhtes selline määr on arvutatud.

49 Teise punktina palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas turgu valitseva seisundi kuritarvitamine ELTL artikli 102 tähenduses on see, kui kollektiivse esindamise ühing näeb muusikaürituste korraldajatele ette tasu mudeli põhjal, milles kasutatakse sellist astmelist kindlasummalise tariifi süsteemi, nagu on ette nähtud 1/3–2/3 reegliga, selleks et määrata ettekantud teoste hulgast kindlaks see osa, mis kuulub selle kollektiivse esindamise organisatsiooni repertuaari.

50 Nagu Euroopa Kohus on juba rõhutanud, peab kollektiivse esindamise organisatsiooni kohaldatava tasu puhul arvestama autoriõigusega kaitstud muusikateoste tegeliku kasutamise kordade arvu (vt selle kohta 11. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Kanal 5 ja TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, punkt 39, ning 16. juuli 2009. aasta kohtuotsus Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland *vs*. komisjon, C-385/07 P, EU:C:2009:456, punkt 143).

51 Siinkohal olgu märgitud, et tariifis 211 võetakse teataval määral arvesse autoriõigusega kaitstud muusikateoste tegeliku ettekandmise kordade arvu, sest – nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 12 – 1/3–2/3 reegel võimaldab festivalikorraldajal saavutada selle, et põhitariifile kohaldatakse kindlamääralist vähendamist vastavalt asjaomasel üritusel tegelikult ette kantud SABAMi repertuaari kuuluvate muusikateoste suhtarvule.

52 Seda täpsustust arvestades tuleneb ka Euroopa Kohtu praktikast, et sellise tasumudeli kohaldamine, milles võetakse arvesse tegelikult ettekantud muusikateoste arvu, võib olla ebaõiglane juhul, kui on olemas alternatiivne meetod, mis võimaldab nende teoste kasutamist täpsemini arvuliselt kindlaks määrata, ning kui sellel meetodil on võimalik saavutada sama õiguspärane eesmärk, milleks on autorite, heliloojate ja muusikakirjastajate huvide kaitse, suurendamata siiski lepingute haldamise ja kaitstud muusikateoste kasutamise järelevalve kulusid ebaproportsionaalselt (vt selle kohta 11. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Kanal 5 ja TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, punkt 40).

53 Näib aga, et 1/3–2/3 reeglis võetakse SABAMi repertuaari kuuluvate tegelikult ette kantud muusikateoste arvu arvesse vaid väga ebatäpselt. Nagu Wecandance, Weareone.World ja komisjon märkisid, teenib SABAM selle reegli tagajärjel peaaegu süstemaatiliselt tulu, mis võib olla sellele arvule vastavast tulust tunduvalt suurem.

54 SABAM väidab sellega seoses, et praegune tuvastamistehnoloogia on väga kulukas ja sellest, kui ta peaks tasu sissenõudmise etapis tegema korraldaja kasutatud teoste hulgas SABAMi repertuaari suhtarvu täpsemini kindlaks, tuleneksid täiendavad halduskulud.

55 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 29, on liikmesriigi kohtu ülesanne kontrollida – lähtudes tema lahendada olevast konkreetsest juhtumist ja võttes arvesse asja kõiki asjaolusid, sealhulgas põhikohtuasjas kõne all olevas kohtuasjas esitatud nende andmete kättesaadavust ja usaldusväärsust, mis puudutavad asjaomase kollektiivse esindamise organisatsiooni repertuaari kuuluvate teoste kasutamist ning olemasolevaid tehnoloogilisi vahendeid – kas on olemas alternatiivne meetod, mis võimaldab kasutust täpsemini tuvastada ja arvuliselt kindlaks määrata tingimustel, millele on osutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 52.

56 Käesoleval juhul näib, et mitu asjaolu annavad tunnistust võimalusest, et SABAM saab kasutada sellist muud meetodit, kuid seda peab siiski kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

57 Esiteks tuleb märkida, et 1/3–2/3 reeglist tulenevalt peab selle kohaldamiseks olema täpselt kindlaks määratud see ettekantud teoste osa, mis kuulub SABAMi repertuaari, kuna – nagu on käesoleva kohtuotsuse punktis 12 meenutatud – SABAM kohaldab seda reeglit üksnes juhul, kui korraldaja on talle määratud tähtaja jooksul esitanud nimekirja teostest, mis asjaomasel üritusel tegelikult ette kanti, et SABAM saaks kindlaks teha, kas vähem kui kolmandik või vähem kui kaks kolmandikku ette kantud teostest kuulub SABAMi repertuaari. Põhimõtteliselt võimaldab selline nimekiri aga veelgi täpsemini kindlaks määrata, kui suur on SABAMi repertuaari kuuluvate ettekantud teoste suhtarv.

58 Teiseks tõid Wecandance ja Weareone.World välja tehnilise arengu, eelkõige muusika tuvastamise tarkvara arengu, mis võimaldab SABAMi repertuaari kuuluvad ette kantud teosed täpselt kindlaks teha. Seega ei saa välistada, et sellised tehnoloogilised vahendid on võimelised ette kantud teoseid täpsemini tuvastama ja arvuliselt kindlaks tegema.

59 Lõpetuseks, kolmandaks viitas Weareone.World ette kantud teoste tuvastamise ja arvuliselt kindlakstegemise meetoditele, mille SABAM on kiitnud heaks teistes tariifi 211 versioonides, nagu volitatud kontrollija kasutamine või ka 1/3–2/3 reegli ajutine asendamine reegliga, mis võimaldab täpsemini arvesse võtta tema repertuaari kuuluvate ettekantud muusikateoste suhtarvu.

60 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et ELTL artiklit 102 tuleb tõlgendada nii, et turgu valitseva seisundi kuritarvitamine selle artikli tähenduses ei ole see, kui kollektiivse esindamise ühing, kellel on teatavas liikmesriigis asjaomase artikli tähenduses tegelik monopol, näeb muusikaürituste korraldajate suhtes muusikateoste üldsusele edastamise õigusega seoses ette sellise tasumudeli, milles:

– esiteks arvutatakse autoriõiguse alusel tasumisele kuuluvad tasud tariifi alusel, mida kohaldatakse piletimüügi brutotulu alusel, ilma et sellest tulust saaks maha arvata kõik festivali korraldamisega seotud kulud, millel puudub seos festivalil ette kantud muusikateostega, tingimusel et kõiki konkreetse juhtumi asjakohaseid asjaolusid arvestades ei ole tegelik tasu, mida kollektiivse esindamise ühing selle mudeli alusel tegelikult määrab, ülemäära suur, arvestades eelkõige teoste kasutamise laadi ja ulatust, kasutamise majanduslikku väärtust ja selle esindamisühingu osutatavate teenuste majanduslikku väärtust – mida peab kontrollima liikmesriigi kohus, ja

– teiseks kasutatakse selle kindlakstegemiseks, kui suur on ettekantud muusikateoste hulgast see osa, mis kuulub vastava esindamisühingu repertuaari, astmelist kindlasummalist süsteemi, tingimusel et ei ole olemas muud meetodit, mis võimaldaks nende teoste kasutamist täpsemini tuvastada ja arvuliselt kindlaks teha ning mis täidab sama õiguspärast eesmärki, milleks on autorite, heliloojate ja muusikakirjastajate huvide kaitse, ilma et see tooks kaasa autoriõigusega kaitstud muusikateoste kasutamise lepingute haldamise ja kaitstud muusikateoste kasutamise järelevalve kulude ebaproportsionaalse suurenemise; seda tuleb kontrollida liikmesriigi kohtul, lähtudes tema lahendada olevast konkreetsest juhtumist ja võttes arvesse kõiki asjakohaseid asjaolusid, sealhulgas esitatud andmete kättesaadavust ja usaldusväärsust ning olemasolevaid tehnoloogilisi vahendeid.

Kohtukulud

61 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

ELTL artiklit 102 tuleb tõlgendada nii, et turgu valitseva seisundi kuritarvitamine selle artikli tähenduses ei ole see, kui kollektiivse esindamise ühing, kellel on teatavas liikmesriigis asjaomase artikli tähenduses tegelik monopol, näeb muusikaürituste korraldajate suhtes muusikateoste üldsusele edastamise õigusega seoses ette sellise tasumudeli, milles:

– **esiteks arvutatakse autoriõiguse alusel tasumisele kuuluvad tasud tariifi alusel, mida kohaldatakse piletimüügi brutotulu alusel, ilma et sellest tulust saaks maha arvata kõik festivali korraldamisega seotud kulud, millel puudub seos festivalil ette kantud muusikateostega, tingimusel et kõiki konkreetse juhtumi asjakohaseid asjaolusid arvestades ei ole tegelik tasu, mida kollektiivse esindamise ühing selle mudeli alusel tegelikult määrab, ülemäära suur, arvestades eelkõige teoste kasutamise laadi ja ulatust, kasutamise majanduslikku väärtust ja selle esindamisühingu osutatavate teenuste majanduslikku väärtust – mida peab kontrollima liikmesriigi kohus, ja**

– **teiseks kasutatakse selle kindlakstegemiseks, kui suur on ettekantud muusikateoste hulgast see osa, mis kuulub vastava esindamisühingu repertuaari, astmelist kindlasummalist süsteemi, tingimusel et ei ole olemas muud meetodit, mis võimaldaks nende teoste kasutamist täpsemini tuvastada ja arvuliselt kindlaks teha ning mis täidab sama õiguspärast eesmärki, milleks on autorite, heliloojate ja muusikakirjastajate huvide kaitse, ilma et see tooks kaasa autoriõigusega kaitstud muusikateoste kasutamise lepingute haldamise ja kaitstud muusikateoste kasutamise järelevalve kulude ebaproportsionaalse suurenemise; seda**

tuleb kontrollida liikmesriigi kohtul, lähtudes tema lahendada olevast konkreetsest juhtumist ja võttes arvesse kõiki asjakohaseid asjaolusid, sealhulgas esitatud andmete kättesaadavust ja usaldusväärsust ning olemasolevaid tehnoloogilisi vahendeid.

Allkirjad